

The White Ravens/Beyaz Kuzgunlar “Uluslararası Çocuk ve Gençlik Edebiyatı Seçkisi”

Hakan DEDEOĞLU*

Nergiz KARDAŞ**

Öz: Çocuk kitaplarına verilen ödüller kitabın yazarı, resimleyicisi ve yayınevi için bir statü, saygınlık ve gelir kaynağı olmasının yanı sıra kitabın daha fazla sayıda okuyucuya ulaşmasına katkı sağlamaktadır. Araştırmamız da IYL (International Youth Library/Uluslararası Gençlik Kütüphanesi) tarafından her yıl düzenli olarak yayımlanan “The White Ravens” kataloğunda yer alan Türkçe başlıklı kitaplar içerik ve diğer özellikler açısından değerlendirmeye tabi tutulmuştur. Çalışma ile hem her yaşta Türk okuru için “The White Ravens” kataloğu hakkında genel bilgi sunma ve içerdiği Türkçe kitaplar hakkında bilgi verme hem de yayıncı, akademisyen ve çocuk kitapları ile ilgili kurum ve kuruluşlara kataloğun özellikleri ve Türkçe kitaplar açısından zenginleştirilmesi amacıyla değerlendirmeye bağlı olarak önerilerde bulunulması hedeflenmektedir.

Anahtar Sözcükler: Çocuk edebiyatı, The White Ravens(Beyaz Kuzgunlar), Uluslararası Gençlik Kütüphanesi (IYL)

The White Ravens/Beyaz Kuzgunlar: A Selection of International Children’s and Youth Literature

Abstract: Children’s book awards, provide a honorable status and source of income to the author, illustrator and publisher of the book as well as contribute the availability of books for more readers. Our research evaluate the content and other features of Turkish titled books found in “The White Ravens” catalog which published on a regular basis every year by the IYL (International Youth Library). In the study, it is aimed to provide general information about “The White Ravens” catalog and information about the Turkish books to the reader of any ages as well as to the publishers, academic institutions and organizations concerned with children’s literature and provide suggestions based on the evaluations to enrich the catalog with more Turkish books.

Keywords: Children’s literature, The White Ravens(Beyaz Kuzgunlar), International Youth Library (IYL).

Her yıl farklı ülkelerde, onlarca farklı dilde binlerce kitap çocukların beğenisine sunulmaktadır. Bu kitaplar çocuklara farklı kültürleri, farklı yaşam tarzlarını sunmakta ve dünyanın dört bir tarafındaki insanların yaşamları hakkında bilgi edinmelerine aracılık etmektedir. Çeviri kitaplar yoluyla çocuklar yayımlanan farklı dillerdeki bu kitapların ancak küçük bir oranını kendi dillerinde tanıma fırsatı bulabilmektedirler.

Çocuk kitaplarına verilen ödüller kitabın yazarı, resimleyicisi ve yayınevi için bir statü, saygınlık ve gelir kaynağı olmasının yanı sıra kitabın daha fazla sayıda okuyucuya ulaşmasına katkı sağlamaktadır. Bu ödüller farklı destekleyici organizasyonları ve özel kriterleri ile geniş bir çeşitlilik göstermektedir. Bu ödüller aracılığı ile nitelikli birçok kitap geniş kitlelerin ilgisini çekmekte, yazar, resimleyicisi ve yayınevine tanınma fırsatı sunmaktadır. Birçok ödül belli dillerde ve belli ülkelerde yayımlanan kitapları temele alarak ulusal düzeyde kalmakta ve ancak çeviri yoluyla diğer dillere kazandırılmaktadır. Bu alanda karşımıza çıkan uluslararası ödüller küresel dünyamızda farklı kültürleri, coğrafyaları, insanları tanıma açısından büyük rol oynamaktadır. “The Hans Christian Andersen Award”, uluslararası düzeyde verilen ödüller arasında yer alır. IBBY tarafından iki yılda bir, Danimarkalı ünlü edebiyatçı Andersen

* Yrd. Doç. Dr. Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, İlköğretim Bölümü, Ankara, e-posta:dede@hacettepe.edu.tr

** Araş. Gör. Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, İlköğretim Bölümü, Ankara, e-posta:n.kardas@hacettepe.edu.tr

adına 1966'dan bu yana verilen "The Hans Christian Andersen Award" çalışmaları ile uluslararası düzeyde çocuk edebiyatına önemli katkıları olan kişilere verilmektedir.

Ödüllere ek olarak belli tema altında seçilen özel kitaplardan oluşan kataloglar da kitapların tanıtımında önemli rol oynamaktadır. Özellikle kütüphane ve özel kuruluşlar tarafından oluşturulan bu kataloglar, uluslararası düzeyde de bir işbirliğinin kapısını açmaktadır. "Hello Dear My Enemy" ve "The White Ravens" gibi kataloglar belirli alanda seçilmiş kitap listeleri ile ortak kültürel mirasımızın ürünleri olarak geniş kitlelere bilgi, belge ve araştırma imkânları sunmaktadır. Araştırmamız da IYL (International Youth Library/Uluslar arası Gençlik Kütüphanesi) tarafından her yıl düzenli olarak yayımlanan "The White Ravens" kataloğunda yer alan Türkçe başlıklı kitaplar içerik ve diğer özellikler açısından değerlendirmeye tabi tutulmuştur. Çalışma ile hem her yaşta Türk okuru için "The White Ravens" kataloğu hakkında genel bilgi sunma ve içerdiği Türkçe kitaplar hakkında bilgi verme hem de yayıncı, akademisyen ve çocuk kitapları ile ilgili kurum ve kuruluşlara kataloğun özellikleri ve Türkçe kitaplar açısından zenginleştirilmesi amacıyla değerlendirmeye bağlı olarak önerilerde bulunulması hedeflenmektedir.

Uluslararası Gençlik ve Çocuk Kitapları Kütüphanesi

1949 yılında Jella Lepman tarafından kurulan uluslar arası gençlik kütüphanesi, çocuk ve gençlik edebiyatı alanında dünyada en büyük koleksiyona sahiptir. Münih'te yer alan Blutenburg kalesinde hizmet veren kuruluşundan bu yana genişleyerek dünyada çocuk ve gençlik edebiyatına ilişkin kitapların yer aldığı en tanınmış kütüphane haline dönüşmüştür. Her yıl orijinal illüstrasyonların yer aldığı değişik ülke ve kültürleri içeren, günümüz ve geçmişi yansıtan sergiler aracılığı ile ziyaretçi ve katılımcılara zengin bir etkinlik ağı sunmakta olan kütüphane aynı zamanda sunulan birçok sergi, özel program ve aktiviteler aracılığı ile okullara da ulaşmaktadır.

Sergilerin birçoğu gezici sergi uygulaması ile diğer halk kütüphanelerine de bu hizmetleri sunmakta ve bu alanda en başarılı uygulamalardan birisi olan barış ve hoşgörü konulu kitapları içeren "Hello Dear My Enemy / Merhaba, Sevgili Düşmanım" adlı sergi Asya, Avrupa ve Amerika'da birçok ülkede okuyucuların incelemesine sunulmuştur. 2006 yılında katalog olarak başlayan bu çalışma günümüzde 20 ülkeden 80 kitap ve 20 ek bilgi, resim ve materyalden oluşan bir içerikle kullanılmaya devam edilmektedir.

Çalışma Kütüphanesi: Kütüphane bünyesinde yer alan çalışma kütüphanesi referans koleksiyonunda yaklaşık 30.000 ikincil kaynak, 250 akademik dergi, 40.000'in üzerinde yayımlanmış ve yayımlanmamış makale ve rapor, 4200 çocuk kitapları yazarı ve 1350 çocuk kitabı illüstratörü hakkında bilgi içeren kaynaklar ve sınırlı basılı yayınlardan oluşan geniş bir materyal kitlesini hem Avrupa hem diğer ülkelerden gelen akademisyenlerin hizmetine sunmaktadır. Ziyaretçiler hem referans koleksiyonuna hem de gençlik ve çocuk kitapları koleksiyonuna erişebilmekte ayrıca 1574 ve 1950 yılları arasında yayımlanmış olan 60.000'in üzerindeki tarihi materyale ulaşabilmektedir (http://www.ijb.de/files/english/HMe_1_Page01.htm).

Koleksiyon: Kütüphanede son 400 yılda yayımlanmış, 130'un üzerindeki farklı dilde 580.000'in üzerinde çocuk ve gençlik kitabı yer almaktadır. Her yıl 1000'in üzerinde yayınevi tarafından gönderilen kitaplar, kütüphanede görevli dil uzmanları tarafından değerlendirilmekte, katalog bilgileri işlenmekte ve sergi amaçlı seçilenler ilgili kataloglara işlenmektedir. Kütüphanede günümüz itibarıyla Almanca, İngilizce, Fransızca, Macarca, İtalyanca, Japonca, Farsça, Romence, Türkçe, İspanyolca, İskandinav ve Slav dilleri üzerinde uzmanlar kitap değerlendirme bölümünde dil uzmanı olarak çalışmaktadır. Ayrıca diğer ülkelerde yer alan çocuk ve gençlik kütüphaneleri de koleksiyona katkıda bulunmaktadır.

The White Ravens “Beyaz Kuzgunlar”

Her yıl kütüphanede görevli dil uzmanları son yıllarda yayımlanmış kitaplar arasından tema, içerik ve edebi özellikler açısından uluslararası tanıtıma değer bulunan kitapları belirlemekte ve o yıl oluşturulacak katalog için hazırlamaktadır. Kitaplar kütüphaneye yayınevleri, enstitüler, sivil toplum kuruluşları ve kütüphane ile ilişkili kuruluşlar tarafından sağlanmaktadır. Bu ağ içerisinde yer almayan birçok yayınevi ve kuruluş tarafından yayımlanan kitaplar değerlendirilme şansına sahip olamamaktadır. Bu nedenle kitap yayını konusunda tüm kurum ve kuruluşların kitap bağış yoluyla kütüphaneyi desteklemesi büyük önem arz etmektedir.

En son 2013 yılında yayımlanan White Ravens kataloğunda 40'ın üzerinde ülkeden, 30'dan fazla dilde 250 kitap tanıtılmaktadır. Yayımlandığı dil dikkate alınarak alfabetik olarak sıralanan kitaplara ilişkin; yazar ve illüstratör adı, kendi dilinde orijinal başlığı ve İngilizce başlığı, yayınevi bilgileri, bir kaç kelimeden oluşan ana temaları tanımlayıcı sınıflama bilgileri, bir paragraflık İngilizce kitabın tanıtımı ve son olarak kitabın uygun bulunduğu yaş grubuna ilişkin bilgiler katalogda yer almaktadır. Katalogun sonunda isim ve konu dizininin yanı sıra yaş grubu dizini de yer almaktadır. 1984 yılında başlanan White Ravens katalog çalışmasının 1996 yılında günümüze kadar olan katalogları kütüphanenin web sayfasında yer almaktadır (www.ijb.de).

Türkçe Kitap Sayıları

1984 yılında başlayan ve bu yıl 30. yayımlanacak olan katalogda Türkiye kaynaklı kitap sayısına ilişkin liste yıllara göre farklılıklar göstermektedir. Bugüne kadar toplam Türkçe 68 kitap listede kendine yer bulabilmiştir. 1989 ve 2009 yıllara 5'er kitapla en çok listede Türkçe kitapların yer aldığı yıllar olmuştur. Bu yılları 4 kitapla 1984, 1988, 1990, 1991 ve 1992 yılları takip etmektedir. 3 Türkçe kitabın listede yer aldığı yıllar ise 1985, 1986, 1987, 2000, 2002, 2012 ve 2013 olarak karşımıza çıkmaktadır. Tek Türkçe kitabın listede yer aldığı yıllar 1993, 1997, 1998, 1999, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2010 ve 2011 yıllarıdır. Buna ek olarak 1995 ve 1996 yıllarında katalogda herhangi bir Türkçe kaynağa rastlayamıyoruz.

Yayınevleri

Listede en fazla Redhouse yayıncılık 9 kitapla yer almaktadır. Bunu 7 kitapla Kültür Bakanlığı Yayınları ve 6 kitapla Can yayınları ve Günışığı kitaplığı takip etmektedir. 5 kitapla listede yer alan yayınevleri ise; Uçanbalık, Bu, ve Yapı Kredi Yayınları. Mavibulut Yayınları ve Ya-Pa Yayınları 4 kitapla listede yer almaktadır. Arkadaş Kitaplar, Altın Kitaplar, Remzi Yayınevi ve Kök Yayıncılık listede 2 kitap, Arkın Kitapevi, Yaz Yayınları, Erdem Yayınları, Tudem, Boyut Kitapları, Şimşek Yayınları, İş Bankası Yayınları, Doğan Egmont ve Üner Yayınları listede bir kitapla yer almaktadır. Ülkemizde çocuk edebiyatı alanında birçok yayınevinin listede yer almasına karşın bu alanda önemli yere sahip diğer yayınevlerine ait kitapların yer almadığını görmekteyiz. Listede yer alan kitaplara ilişkin diğer bir husus ise bazı kitaplara ulaşım sorunudur. Özellikle ilk yıllarda yer alan kitapların birçoğu bugün kitapçıların raflarında yer almamaktadır. Birçok kitaba ancak baskısı tükenmiş ikinci el kitap satan internet temelli alışveriş sitelerinden ulaşılabilir. Bu durum listede yer alan bazı kitapların basıldığı yıllarda popüler ancak sonraki yıllarda çeşitli nedenlerle okuyucular tarafından tercih edilmediği ve basımının yapılmadığı şeklinde yorumlanabilir.

Yazarlar, Resimleyiciler ve Türler

Listede en çok Fatih Erdoğan'a ait 7 kitap yer almaktadır. Can Göknil ve Serpil Ural 4'er kitapla ve Gülten Dayıoğlu ve Necdet Neydim 3'er kitapla yer almaktadır. Listede iki kitabı yer alan yazarlar ise; Gülçin Alpöge, Ayla Çınaroğlu, Aytül Akal ve İsmail Kaya olarak karşımıza çıkmaktadır. Diğer 39 yazar listede tek kitapla yer almaktadır.

Listede en çok Mustafa Delioğlu, Huban Korman, Can Göknil ve Serpil Ural'ın resimlendirdiği kitaplar yer almaktadır. İkinci sırada Fatih Erdoğan'ın resimlendirdiği üç kitap ve onları 2 kitapla Tan Oral, Nazan Erkmen, İsmail Kaya ve Saadet Ceylan takip etmektedir. 26 resimleyici ise 1'er kitapla listede yer almaktadır. Listede yer alan 14 kitapta ise resimlendirme yer almamaktadır.

Listede karşımıza 35 örnekle en çok öykü türünde eserler çıkmaktadır. Bu türü yine 16 örnekle masallar takip etmektedir. Bu türlerin yanında sırasıyla 8 roman 2'ser şiir, bilgilendirici ve gezi türünden örnekler bulunmaktadır. Ayrıca listede anı, fıkra ve bilmece ile ilgili birer kitap yer almaktadır.

Kitaplara Genel Bir Bakış

Yayınlanan kataloglarda toplam 68 Türkçe kitabın listede kendine yer bulduğu görülmüştür. Bu listelerde 1989 ve 2009 yıllarında en fazla sayıda Türkçe kitap olan 5'er kitap yer almaktadır. Bu kitaplar Tablo.1'de gösterilmiştir.

Tablo I

1989 ve 2009 Yılları Kitap Başlıkları

Yıl	Sayısı	Kitap Adları
1989	5	Bengiboz ve Küçük Şehzade-Televizyon Oyunu-Ay Kız-Bacaksız Bir Gün-Zıpır Bilmeceler
2009	5	Noktacık-Sihirli Gözlük-Ötleğen Kuşu-Yıldız Tozu-Sen Işık Çalmayı Bilir Misin?

Tablo I'de yer alan 1989 yılında yayınlanmış kitaplardan bazılarının genel özellikleri şöyledir: 6-9 yaş grubu için hazırlanan *Bengiboz ve Küçük Şehzade* de sınıf içerisinde yüksek sesle okumaya elverişli akıcı bir dille yazılmış çeviri masallara konuk olmaktadır. Neşe Şahin tarafından resimlendirilmiş bir Japon halk masalının anlatıldığı *Ay Kız*'da yine bir çeviri kitabı yoluyla farklı kültürü tanıma fırsatı yakalıyoruz.

Tablo. I'de yer alan 2009 yılında yayınlanmış kitaplardan bazılarının genel özellikleri ise şöyledir: Saadet Ceylan'ın resimlendirdiği bir öykü kitabı olan *Noktacık* adlı kitapta, küçük bir kız çocuğunun anne ve babasının ayrı olması üzerine hissettikleri ve her şeye rağmen sevgi dolu kalbiyle mutlu olmayı başarabildiği gözler önüne seriliyor. Her çocuğun farklı kişiliklere sahip olabileceği ve her çocuğun olaylardan farklı şekilde etkilenebileceğini gösteren kitap, yaşanan gerçeğin içinde mutlu olan küçük bir kızın öncesini ve sonrasını göstermektedir. Reza Hemmatirad tarafından resimlendirilen *Yıldız Tozu*, çocukların kendilerini gökyüzündeymiş gibi hissedecekleri bir öykü kitabıdır. Kenan ve abisinin bir gece yıldızlar üzerine konuşması ve sonrasında Kenan'ın başına gelenlerin anlatıldığı kitabı çocuklar okurken kendilerini bol yıldızlı ve sihirli bir dünyanın içinde bulacaklardır.

Yayınlanan kataloglarda toplam 21 yayınevini yer aldığı görülmüştür. Listede en fazla Redhouse yayıncılık 9 kitapla yer alırken, 7 kitapla da Kültür Bakanlığı Yayınları'na ait kitaplar yer almaktadır. Bu kitaplar Tablo II'de gösterilmiştir.

Tablo II
Yayınevleri Kitap Başlıkları

Yayınevleri	Sayısı	Kitap Adları
Redhouse	9	Yağmur Nasıl Yağar-Dünya Masalları Albümü-Çiçek Kopartmak Yasaktır-Bengiboz ve Küçük Şehzade-Televizyon Oyunu-Ay Kız-Bacaksız Bir Gün-Zıvrı Bilmeceler-Yağmur Ormanı
Kültür Bakanlığı Yayınları	7	Üç Ayaklı Oğlak-Pazarda Neler Var, Neler-Kitab-ı Bahriye-Ağrı'dan Zelve'ye Anadolu Anlatıyor-Güzel Bir Dünya İçin-Keloğlan: Şiir-Emir Yaman-

Tablo II'de yer alan Redhouse yayınevinde yayınlanmış kitaplardan bazılarının genel özellikleri şöyledir: Huban Korman'ın resimlerini çizdiği *Yağmur Nasıl Yağar* adlı öykü kitabı, okul öncesi dönemi çocuklarının sorduğu sorular dikkate alınarak, onlara hitap edecek şekilde kaleme alınmış ve Aslı adlı kız çocuğu aracılığı ile yağmurun nasıl oluşup yağdığını izlemekteyiz. Gerçek ve gerçek üstü olayların ele alındığı yedi hikâyeden oluşan ve Nihan Başak'ın resimlendirdiği *Yağmur Ormanı*'nda küçük adamlar uzaydan dünyaya atlarla uçarak gelmesi, kralların onların sorularına cevap araması, doğanın ihlalcilerden korunması gerekliliği, çiçeklerin sihirli tazeliğe nerede kavuştuğunu araştırılması ve soğuk yüzünden tehlike altında kalmış çiçekleri kurtaran genç adamın serüvenlerinden oluşan doğa temalı öykülere konuk oluyoruz.

Tablo II'de yer alan Kültür Bakanlığı Yayınları yayınevinde yayınlanmış kitaplardan bazılarının genel özellikleri şöyledir: *Ağrı'dan Zelve'ye Anadolu Anlatıyor* adlı kitapta, alfabetik sırayla 26 hikâye yer almaktadır. Saba Melikesi Belkıs'tan Hacivat ve Karagöz'e, Seyit Onbaşı'dan Rize'nin yağmurlarına, Gazlı Göl'de yüzerek iyileşen prensese, Tarsus'taki mağarada yıllarca uyumuş Yedi Uyurlar'a kadar birçok hikâye yer aldığı kitap Anadolu'nun anlattıklarını dinleyerek Anadolu'yu tanımak ve tanıtmak için çocuklara önerilecek uygun bir kitaptır. *Güzel Bir Dünya İçin*, bilmez bir kralın halkın kendisini sevmesi için yaptığı uygulamalar ve bu uygulamalara alışarak değişen yaşamları sonucunda bilmez bir kral ve halkının bilen bir krala tutsak olmaları anlatılır. Öğüt verici bir eser niteliği taşıyan kitap bilgisizliğin başarısızlıklar getirdiği ve bilmediğimiz şeyler hakkında bilene danışmamız gerektiği ve çalışmanın, doğanın, düşünmenin ve emeğin insan yaşamı için önemli olduğu ve güzel bir dünyanın bunlarla sağlandığının vurgulandığı temalar karşılıklı konuşmalara da yer verilerek işlenmiştir.

Yayınlanan kataloğlarda toplam 45 yazarın kitabının yer aldığı görülmüştür. Listede en fazla Fatih Erdoğan 7 kitap ile yer alırken, Can Göknül ve Serpil Ural 4'er kitapla yer almıştır. Bu kitaplar Tablo III'te gösterilmiştir.

Tablo III
Yazarlar ve Kitap Başlıkları

Yazarlar	Sayısı	Kitap Adları
Fatih Erdoğan	7	Pabucumun Bağı Çözüldü-Televizyon Oyunu-Dedem Bana Düdük Yaptı-Dünya Masalları Albümü -Sihirli Küre-Sihirli Gözlük- Yağmur Nasıl Yağar
Can Göknül	4	Küçük Olmak-Çiçek Kopartmak Yasaktır -Fiti Fiti Tek Başına-Kardeş Kardeşe
Serpil Ural	4	Pazarda Neler Var, Neler-Ağrı'dan Zelve'ye Anadolu Anlatıyor-Armağan-Tako Yeryüzünde

Tablo III'te yer alan Fatih Erdoğan'a ait kitaplardan bazılarının genel özellikleri şöyledir: Kitabın yazarının resimlerini de yaptığı *Dedem Bana Düdük Yaptı* adlı kitap, kısa, uyaklı ve ritmik cümle yapıları, belletici tekrarları, dil ve zekâ kıvraklığı kazandıracak söz oyunları ve tekerlemelerden oluşan öykülerle okul öncesi ve birinci sınıf çocuklarının okuma becerilerini geliştirmelerine yönelik bir tarzdadır. Kitapta dedesine düdük yaptıran çocuğun kırdı dolaşırken kırmızı başlıklı kıza rastlaması ile başından geçenler

anlatılmaktadır. Fatih Erdoğan'ın hem resimleyip hem yazdığı *Pabucunun Bağı Çözüldü* adlı öykü kitabı, pabucunun bağı çözülen bir çocuğun pabucunu kimin bağlayacağını sormasıyla başlar. Bu soru çocuğun daha sonra ailesinden yardım istemesi ve ailesinin ona yardım etmemesi üzerine çocuğun yaşayacağı maceralara dönüşen bir öyküyü oluşturur.

Tablo III'te yer alan Can Göknil'e ait kitaplardan bazılarının genel özellikleri şöyledir: *Fiti Fiti Tek Başına*, okul öncesi çocuklarına yönelik yazılmış bir öykü kitabıdır. Kitap Fiti Fiti adlı bir kız çocuğunun yalnızlığını eve önce bir ayı yavrusu sonra bir kuşla gelerek gidermeye çalışması ve ailesinin her ikisini de kabul etmemesi ile başlar. Kitabın sonunda ise Fiti Fiti'nin yalnızlığı bir kız kardeşi olmasıyla son bulur. "Kardeşim büyüdü. Hem de yaramaz. Masamdan kalemlerimi alıyor. Pencereden dışarı atıyor. Kuşları korkutuyor. Bebeklerimin saçlarını çekiyor, kafalarını kopartıyor. Bebekler saçsız, başsız kalıyor. Annem kardeşimin peşinde koşuşup duruyor. Galiba kardeşimi daha çok seviyor." cümleleriyle başlayan *Kardeş Kardeşe*, kardeşler arası iletişimin, kardeşi kabullenmenin, ailenin bu konuda çocuk üzerindeki etkisinin anlatıldığı bir kitaptır.

Tablo III'te yer alan Serpil Ural'a ait kitaplardan bazılarının genel özellikleri şöyledir: Yazarın çocuk dünyasını kendine has bir üslupla ele aldığı *Armağan* adlı masal kitabında, özel güçleri olan Elif'in bu özel güçlerini kullanarak bir dönem mutlu olmasını ve güçleri tükenince de düştüğü yalnızlıktan kitaplarla tanışarak kurtulmasını anlatır. Ural *Pazarda Neler Var, Neler*, adlı kitabında çocuklara "Pazar" 1 öykü yoluyla meyve ve sebze kavramlarının öğretir. Kitabı okuyan bir çocuk pazara hiç gitmemiş olsa da pazar hakkında bilgi sahibi olacaktır.

Yayınlanan kataloglarda toplam 34 resimleyicinin kitabının yer aldığı görülmüştür. Bu kitaplar listede en çok Mustafa Delioğlu, Huban Korman, Can Göknil ve Serpil Ural'ın resimlendirdiği kitaplar yer almaktadır. Bu kitaplar Tablo IV'te gösterilmiştir.

Tablo IV
İllüstratörler ve Kitap Başlıkları

İllüstratörler	Sayısı	Kitap Adları
Mustafa Delioğlu	5	Ben De Çocuktum-Gılgamış-İlkbaharın Sesi-Babam Duymasın-Gücünü Yitiren Kral
Huban Korman	4	Yağmur Nasıl Yağar-Büyük Tuzak-Sihirli Gözlük-Dünya Masalları Albümü
Can Göknil	4	Küçük Olmak-Çiçek Kopartmak Yasaktır- Fiti Fiti Tek Başına-Kardeş Kardeşe
Serpil Ural	4	Pazarda Neler Var, Neler-Ağrı'dan Zelve'ye Anadolu Anlatıyor-Tako Yeryüzünde-Armağan

Tablo IV'te yer alan Mustafa Delioğlu'na ait kitaplardan bazılarının genel özellikleri şöyledir: *İlkbaharın Sesi* adlı öykü kitabında, Tembel fare Tini'nin ilkbaharın güzelliğinden söz edilmesini duyması üzerine ilkbaharı çevresinde araması ve Topi Amca'dan da bu konuda yardım istemesi ve günlerce ilkbaharı beklemesi anlatılır. Sümer kralı Gılgamış'ın hükümdarlığı, en yakın arkadaşı Endiku ile birlikte baş etmeye çalıştığı zorluklar ve ölümsüzlüğü arayışının heyecanlı bir dille anlatıldığı *Gılgamış'* da dünyanın en eski destanını yeniden okuma fırsatı yakalıyoruz. Bizi "İnsanın her türlü güçlükleri yenmesi, kendi yolunu açması için boş inançlardan arınıp aklını kullanması, bilgiyle donanması gerektiği" sonucuna ulaştırabilecek bu kitapta insanın en önemli nitelikleri "bilmek" ve "anlamak" olarak sunulmaktadır.

Tablo IV'te yer alan Huban Korman'a ait kitaplardan bazılarının genel özellikleri şöyledir: Yazarın ilk çocuk romanı olan Küçük Cadı Şeroks'un ikinci macerası olan Büyük Tuzak adlı roman yüksek temposu, sürükleyici kurgusu, yalın anlatımı ve birbirinden ilginç kahramanlarıyla keyifli bir okuma deneyimi sunmaktadır. Kitap 3, 4 ve 5. sınıf öğrencilerine anadilin önemi hakkında güçlü mesajlar vermektedir.

Sihirli Gözlük adlı öykü kitabında ise ana karakter Emre'nin başına gelenler Emre'nin maceralarını okuyucuların da hissedecekleri türden yalın bir dille anlatılmıştır.

Tablo IV'te yer alan Can Göknil'e ait kitaplardan bazılarının genel özellikleri şöyledir: *Çiçek Kopartmak Yasaktır* adlı öykü kitabında, küçük bir kız çocuğu bahçedeki çiçekleri koparmaya başlaması, bahçenin bekçisi olan köpeğin durumu fark etmesiyle aralarında yaşananlar anlatılır.

Yayınlanan kataloglarda 9 farklı türde Türkçe kitap yer aldığı görülmüştür. Listede en fazla 35 örnekle en çok öykü türünde eserler bulunurken daha sonra 16 örnekle masallar yer almaktadır. Bu kitaplar Tablo V'te gösterilmiştir.

Tablo V
Türler ve Kitap Başlıkları

Kitap türleri	Sayısı	Kitap Adları
Öykü	35	Yel Üfördü Su Götürdü-Güneşe Gidenlerin Öyküsü-Kaşağı-Alağün Çocukları-Yağmur Nasıl Yağar-Üç Ayaklı Oğlak-Küçük Olmak-Çiçekleri Kopartmak Yasaktır-Pabucumun Bağı Çözüldü-Dedem Bana Düdük Yaptı-Yağmur Ormanı-Pazarda Neler Var, Neler-Ağrı'dan Zelve'ye Anadolu Anlatıyor-Yurdumu Özledim-Güzel Bir Dünya İçin-Güzel Bir Düş-Fiti Fiti Tek Başına-Kardeş Kardeşe-Tako Yeryüzünde-Mehmet'in Evi-Kanaryanın Öyküsü-Uçmak İsteyen Kaplumbağa-Nur Ana-Küçük Karganın Bir Günü-İlkbaharın Sesi-Öyküler-Sihirli Küre-Noktacık-Sihirli Gözlük-Ötleğen Kuşu-Yıldız Tozu-Keleş Osman-Toto'nun Sınıfı-Pirinç Lapası ve Küçük Ejderha
Masal	16	Güneşe Vurgun Çocuk-Aç Gözlü Turna Balığı-Konuşan Balıkla Yalnız Kız-Bengiboz ve Küçük Şehzade-Dünya Masalları Albümü-Gilgamiş-Ay Kız-Armağan-Keloğlan-Emir Yaman-İp Bacaklı Uzaylı Çocuk-Kıprık Tavşan-Babam Duymasını-Saklambaç Oynayan Şehzade

Tablo V'te yer alan öykü türüne ait kitaplardan bazılarının genel özellikleri şöyledir: Kitabın Yaprak Berkkan'nun resimlendirdiği *Kanaryanın Öyküsü*, küçük bir kıza babasının bir kuş almaya karar vermesiyle başlar. Kanarya almaya karar veren kız ve babası kuşu evde beslemeye başlaması ve kız ile anneannesi arasında geçen olaylar bir süre sonra okula başlayan kızın bu deneyimi yazıya dökmesine ve herkesin bu öyküsü öğrenmesini sağlayacaktır. Behiç AK'ın resimlendirdiği dört öyküden oluşa *Toto'nun Sınıfı*'nda Toto, Togo, Mimi, Selo, Teo ve Lumba'nın maceralarına konuk oluruz. Öyküde çok yaramaz bir çocuk olan Toto'nun sınıf arkadaşlarıyla ve öğretmeni Togo ile başından geçen olaylar anlatılmaktadır.

Tablo V'te yer alan masal türüne ait kitaplardan bazılarının genel özellikleri şöyledir: *Babam Duymasını*, birbirinden farklı masalların yer aldığı bir kitaptır. Resimlendirmelerini Mustafa Delioğlu'nun yaptığı masallar aracılığı ile akli fikri oyunda olduğu için bir türlü okumayı öğrenememiş bir kızın hastalanıp, on gün boyunca evde yatması üzerine şaşkıncu bir şekilde okumayı öğrenmesine, büyüünce ne olacağına bir türlü karar veremeyen bir erkek çocuğun hayatına, bir abla ve kardeşin küçük yaramazlıklarına, meleklerin varlığını çok merak eden bir kızın melek olma arzusuna, bir afacanın kaybolan çikolatalarını bulma arayışına, bir baba ile oğlun bir kitapçıdaki duygu yüklü alışverişine, abla kardeş dayanışmasına ve tembel bir öğrencinin hayal gücünün zenginliğini kavramasına tanık olmaktadır. Resimleyicisi Nazan Erkmen olan *Keloğlan*, kitaptaki sade resimlendirmeler ve yalın diliyle okumayı yeni öğrenmiş çocuklara uygun bir içerik sunmaktadır. Kitap her masal gibi "Bir varmış bir yokmuş..." ile başlamış, Keloğlan'ın aklını kullanarak padişahın kızıyla evlenmesi anlatmıştır.

Her yıl onlarca çocuk kitabı değişik ödüllere layık görülmekte ve onlarca hazırlanan kataloglarda yer almaktadır. Bu katalog ve ödüller genellikle çocuk edebiyatı ile ilgili özel ve resmi kuruluşlar tarafından organize edilmekte ve okuyucuların değerlendirmesine sunulmaktadır. Bu özel katalogların hazırlanması ve ödüller için seçilecek kitapların beğenisine ilişkin her zaman farklı konularda eleştiriler

yapılmaktadır. Özellikle birçok nitelikli kitabın ödüle layık görülmemesi ya da kataloglarda yer almaması, bunun yanında ödül almış bazı kitapların kısa sürede unutulması ve okuyuculardan yeterli ilgi görmemesi eleştiri konularının başında yer almaktadır.

Özelde “The White Ravens” katalogunu ele aldığımızda ilk eleştiri konusu değerlendirmeye tabi tutulan kitapların sınırlılığı olarak gösterilebilir. Sadece bağış yoluyla kitap edinen ve bu kitaplardan arasından katalog için başlık belirleyen kurum geride binlerce kitabı değerlendirme dışında tutmaktadır. Bunun ortadan kaldırılabilmesi için her ülke düzeyinde resmi ya da özel yayınevlerinin kitap bağışı yoluyla katalogu zenginleştirme yoluna başvurması gerekmektedir. Çocuk kitaplarının ödüllendirilmesinde karşımıza çıkan tüm ödül alacak kitap, yazar ya da resimleyicilerin yetişkinlerden oluşan bir kurul tarafından belirlenmesi sorunu farklı boyutlarla karşımıza çıkmakta ve asıl hedef kitlesi olan çocukları bu süreç dışında tutmaktadır. Kitap değerlendirme kurulunda yer alan dil uzmanları farklı kültürleri içeren kitapları değerlendirme durumunda kalmakta ve uzmanlık alanları dışında karar almaları beklenmektedir.

Katalogda yer alan Türkçe başlıklı kitap sayısının artırılabilmesi için öncelikle yayınevleri aracılığı ile değerlendirmeye alınan Türkçe kitap sayısının artırılması gerekmektedir. Bunun yanısıra ülkemizde alanında başarılı olmuş birçok resimleyici ve yazarın yeniden ele alınıp tanıtılması gerekmektedir.

Kaynaklar

(“The White Ravens” katalogunda 1984’den günümüze kadar yer alan tüm kitaplar kaynakçada gösterilmiştir.)

- Ak, S. (2011). *Toto’nun sınıfı*. Res. Behiç Ak. İstanbul: Can Yayınları.
- Akal, A. (1997). *İp bacaklı uzaylı çocuk*. Res. Ayla Delibaş Yetkin. İzmir: Uçanbalık Yayıncılık.
- Akal, A. (2002). *Babam duymasın*. Res. Mustafa Delioğlu. İzmir: Uçanbalık Yayıncılık.
- Akçagüner, Z. (1999). *2150 Yılma yolculuk*. Res. Gözde Bozkurt. İstanbul: Bu Yayınevi.
- Aksoy, K., S. (2008). *Noktacık*. Res. Saadet Ceylan. İstanbul: Tudem Yayınları.
- Alpöge, G. (1992). *Keloğlan*. Res. Nazan Erkmen. İstanbul: Ya-Pa Yayınları.
- Alpöge, G. (tarih yok). *Mehmet’in evi*. Res. Nazan Erkmen. İstanbul: Ya-Pa Yayınları.
- Amca, İ. (1978). *Güneşe vurgun çocuk*. Res. Tan Oral. Ankara: Arkadaş Kitaplar.
- Bassa, Z. (1999). *Emir Yaman*. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.
- Çakıroğlu, A. (1996). *Keloğlan: Şiir diliyle masallar*. Res. Nermin Keskin. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.
- Çınaroğlu, A. (1996). *Kanaryamın öyküsü*. Res. Yaprak Berkkan. İzmir: Uçanbalık Yayıncılık.
- Çınaroğlu, A. (1999). *İlkbaharın sesi*. Res. Mustafa Delioğlu. İzmir: Uçanbalık Yayıncılık.
- Dalokay, V. (1983a). *Kolo*. Res. Tan Oral. İstanbul: Can Yayınları.
- Dalokay, V. (1983b). *Alağün çocukları*. Res. Orhan Peker. İstanbul: Can Yayınları.
- Dayıoğlu, G. (1987). *Yurdumu özledim*. İstanbul: Altın Kitaplar.
- Dayıoğlu, G. (1989). *Kafdağı’nın ardına yolculuk*. Ankara: Üner Yayıncılık.
- Dayıoğlu, G. (1992). *Okyanuslar ötesine yolculuk*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

- Der, A. (2007). *Büyük tuzak*. İstanbul: Günışığı Kitaplığı.
- Erdoğan, Ç. (1985). *Bengiboz ve küçük şehzade*. Res. Çağla Erdoğan. İstanbul: Redhouse Yayınevi.
- Erdoğan, F. (1980). *Televizyon oyunu-Canım sıkılıyor*. İstanbul: Redhouse Yayınevi.
- Erdoğan, F. (1985). *Yağmur nasıl yağar*. Res. Huban Korman. İstanbul: Redhouse Yayınevi.
- Erdoğan, F. (1986a). *Dedem bana düdüğü yaptı*. İstanbul: Mavibulut Yayınları.
- Erdoğan, F. (1986b). *Dünya masalları albümü*. Res. Huban Korman. İstanbul: Redhouse Yayınevi.
- Erdoğan, F. (1986c). *Pabucumun bağı çözüldü*. İstanbul: Mavibulut Yayınları.
- Erdoğan, F. (2006). *Sihirli küre*. İstanbul: Mavibulut Yayınları.
- Erdoğan, F. (2007). *Sihirli gözlük*. Res. Huban Korman. İstanbul: Mavibulut Yayınları.
- Ersöz, N. (1986). *Ay kız*. Res. Neşe Şahin. İstanbul: Redhouse Yayınevi.
- Fişekçi, T. (2010). *Yeşil tatil*. İstanbul: Günışığı Kitaplığı.
- Göknil, C. (1991a). *Fiti Fiti tek başına*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Göknil, C. (1991b). *Kardeş kardeşe*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Göknil, C. (tarih yok). *Çiçek kopartmak yasaktır*. İstanbul: Redhouse Yayınevi.
- Göknil, C. (tarih yok). *Küçük olmak*. İstanbul: Yapı ve Kredi Bankası Yayınları.
- Gürmen, A. (2000). *Kıvrık tavşan*. Res. Saadet Ceylan. İzmir: Uçanbalık Yayıncılık.
- Hikmet, N. (1977). *Yel üfürdü su götürdü*. Res. Ferruh Doğan. Ankara: Arkadaş Kitaplar.
- İbiş, Ş. (2004). *Kamp arkadaşları*. İstanbul: Bu Yayınevi.
- Karalyeçev, A. (1983). *Aç gözlü turna balığı*. Res. Turgut Keskin. İstanbul: Can Yayınları.
- Kaya, İ. (1997a). *Küçük karga'nın bir günü*. İstanbul: Kök Yayıncılık.
- Kaya, İ. (1997b). *Uçmak isteyen kaplumbağa*. İstanbul: Kök Yayıncılık.
- Kocagöz, H. (2007). *Ötleğen kuşu*. İstanbul: Boyut Kitapları.
- Köklügiller, A. (1984). *Gılgamış*. Res. Mustafa Delioğlu. İstanbul: Can Yayınları.
- Kutlu, M. (2007). *Yıldız tozu*. Res. Reza Hemmatirad. İstanbul: Erdem Yayınları.
- Kutsal, N. (2003). *Sırmalı sandaletler*. İstanbul: Bu Yayınevi.
- Nesin, A. (1984). *Ben de çocuktum*. Res. Mustafa Delioğlu. İstanbul: Can Yayınları.
- Neydim, N. (2001). *Öyküler*. Res. Sedef Kökçüoğlu. İstanbul: Bu Yayınevi.
- Neydim, N. (2008). *Sen ılık çalmayı bilir misin*. Res. Suzan Aral. İstanbul: Günışığı Kitaplığı.
- Neydim, N. (2011). *Saklambaç oynayan şehzade*. Res. Sibel Demirtaş. İstanbul: Şimşek Yayınları.
- Oral, F. (2011). *Pirinç lapası ve küçük ejderha*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Özcan, P. (2011). *Gücünü yitiren kral*. Res. Mustafa Delioğlu. İstanbul:Günışığı Kitaplığı.
- Özgentürk, I. (1974). *Güneşe gidenlerin öyküsü*. Res. Gülsün Karamustafa. İstanbul: Arkın Kitabevi.
- Özkan, H. (1988). *Bacaksız bir gün*. Res. Mustafa Eremektar. İstanbul: Redhouse Yayınevi.
- Pektaş, E. (1988). *Yağmur ormanı*. Res. Nihan Başak. İstanbul: Redhouse Yayınevi.
- Polat, Z. (1990). *Güzel bir dünya için*. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.
- Reis, P. (1989). *Kitab-ı bahriye*. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.
- Sarier, N. (tarih yok). *Güzel bir düş*. İstanbul: Yapı ve Kredi Bankası Yayınları.

- Sarıyüce, H. L. (1980). *Üç ayaklı oğlak*. Res. Olcay Okan. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.
- Sayın, B. (2005). *5 Çocuk 5 İstanbul*. İstanbul: Günışığı Kitaplığı.
- Sertbarut, M. (2000). *Gerçekle büyümek, düşlerle yürümek*. İstanbul: Bu Yayınevi.
- Seyfettin, Ö. (1977). *Kaşığı*. İstanbul: Altın Kitaplar.
- Şahinkanat, S. (2012). *Üç kedi bir dilek*. Res. Ayşe İnan Alican. İstanbul: Yapı ve Kredi Bankası yayınları.
- Tansel, O. (1985). *Konuşan balıkla yalnız kız, masallar 2*. Res. Seniye Fenmen. İstanbul: Yaz Yayınları.
- Tosuner, N. (2008). *Keleş Osman*. İstanbul: Günışığı Kitaplığı.
- Turan, N. (1998). *Nur ana-Büyük Ada'da macera*. İstanbul: Türkiye İş Bankası Yayınları.
- Ural, S. (1986). *Armağan*. İstanbul: Ya-Pa Yayınları.
- Ural, S. (1987). *Pazarda neler var, neler*. Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları.
- Ural, S. (1989). *Ağrı'dan Zelve'ye Anadolu anlatıyor*. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.
- Ural, S. (1990). *Tako yeryüzünde*. İstanbul: Ya-Pa Yayınları.
- Ural, Y. (1988). *Zıdır bilmece*. Res. Gamze Baltaş. İstanbul: Redhouse Yayınevi.
- Yeltan, G. (2012). *Korkusuz meles*. Res. Mehmet Güreli. İstanbul: Doğan Egmont.